

ώργιος ο Μαζαράκης, παρόν σωματικώς συνφώνησε με τόν παρόντα μισέρ Δανίλη τον Προינוκοκκά, ζωγράφο ότι ό είρημένος μισέρ Δανίλης, να όφείλει ίστορίσαι την ιστορίαν τής τού Χριστού δευτέρας παρουσίας, είς την μονήν τού αγίου Νικολάου τής Εβραΐδος πλουσίαν, με τέχνη χρυσάδη, λαζουρη, και χρυσάφη καθώς είναι είς τήν Αντιβουινιώτισσα καί τιμή περισσώτέρα πλουσιότιτος καί τέχνης έως τεσσάρων δουκάτων απ' εκείνης και να του την παραδώσει τελειωμένην έως τάς ιε' του ερχομένου ιουνίου. και ό ρηθείς κύρ Γεώργιος, να οφείλει δώσαι αυτώ τόν ασβέστη, το λινάρη και το νερό, ούχ άλλον τι και πληρώνει το καθόλου δουκάτα ένδεκα κουρέντε και εάν ο ρηθείς μισέρ Δανίλης, είς τήν αυτήν διορίαν δεν την ήθελε δώσει τελειωμένην ως άνωθεν να οφείλει πληρώνει εις τον πούντον τής κοινώτιτος δουκάτα 4 καί να χάνει και τον κόπον αυτού όλον άνευ τινός εναντιότητος και εξής ...».

113α

1561. Διοικητικά έγγραφα. Ζάκυνθος.

Ν. Κονόμος, «Αίτηση καί άδεια τής συντεχνίας τών ναυτών για την ίδρυση τής εκκλησίας Άγιος Νικόλαος του Μώλου (21 Μαρτίου 1561)», *Επτανησιακά Φύλλα* 7/1 (1969), σ. 33-35.

114

1561. Νομοκάνων Μανουήλ Μαλαξού, νοταρίου μητροπόλεως Θηβών. Πρόδρομη παρουσίαση των κεφαλαίων σζθ'-σπη' περί μνηστείας (σε λόγια γλώσσα) με βάση: α) χφ. Ακαδημίας Αθηνών, πρώην Π. Αγγελετόπουλου, β) χφ. Ι. Μ. Ιβήρων υπ' αρ. 287 (ΑΘΩΣ 4407), γ) χφ. Ρουμανικής Ακαδημίας υπ' αρ. 278 (209), δ) χφ. Vaticanus gr. 2590¹¹.

11. Περί του ανευρεθέντος μετά την έκδοση αυτή χειρογράφου κώδικα Vat. Ottobon. gr. 97 βλ. D. Simon, «Handschriftenstudien zur byzantinische Rechtsgeschichte», *Byzantinische Zeitschrift* 71 (1978), σ. 345-346. Περί της λογίας και δημώδους χειρογράφου παραδόσεως του Νομίμου του Μαλαξού βλ. ενδεικτικά G. Marcou, «Ο ύπ αριθ. 2590 έλληνικός κώδιξ τής Άποστολικής Βατικανής Βιβλιοθήκης», *ΕΚΕΙΕΔ* 20-21(1976), σ. 14-23· P. Canart – G. Marcou, «Ο αυτόγραφος Νομοκάνων (Νόμιμον) του Μανουήλ Μαλαξού», *Πρακτικά Άκαδημίας Άθηνών* 55 (1980), σ. 290-303· Κυριακή Μαμώνη, «Νέα "στοιχεΐα" για τόν Νομοκάνονα "είς λέξιν άπλην" του Μανουήλ Μαλαξού», *Μνημοσύνη* 10 (1985-1987), σ. 191-203· Ά. Τσελίκας, «Ένας νέος αυτόγραφος κώδικας του Νομοκάνονα του Μανουήλ Μαλαξού (Καΐρείου Βιβλιοθήκης άρ. 1)», *Άνδριακά Χρονικά* 21 (1993), σ. 257-274· Δ. Άποστολόπουλος, «Η τρίτη χειρόγραφη "έκδοση" του Μανουήλ Μαλαξού», *ΕΚΕΙΕΔ* 38 (2004), σ. 221-242. Για τις παλαιότερες αποσπασματικές εκδόσεις του κειμένου βλ. στην εισαγωγή του παρόντος τόμου. Από την πλούσια σχετική βιβλιογραφία βλ. ενδεικτικά Κ. Δυοβουνιώτης, *Ο νομοκάνων του Μανουήλ Μαλαξού*, Άθήναι 1916 όπου και η παλαιότερη σχετική βιβλιογραφία· Δ. Γκίνης, «Επί του νομοκάνονος του Μανουήλ Μαλαξού», *Έλληνικά* 7 (1934), σ. 99-103· του Ιδίου, «Η είς φράσιν κοινήν παράφρασις του Νομοκάνονος του Μαλαξού», *ό.π.* 8 (1935), σ. 29-47· του Ιδίου, «Ο Νομοκάνων του Μαλαξού ως πηγή δικαίου του μετά την Άλωσιν Έλληνισμού», *Πρακτικά Άκαδημίας Άθηνών* 13 (1938), σ. 395-401· G. Marcou, «Τρία

Ἀναστασία Σιφωνιοῦ - Καραπά, Μ. Τουρτόγλου, Σ. Τρωιάνος (ἐκδ.), «Μανουήλ Μαλαξοῦ Νομοκάνων», *EKEIEΔ* 16-17 (1969-1970) [1972], σ. 1-39.

«... Κεφάλαιο σοή. Εἰ φθείρη τινὰς τὴν ἰδίαν μνηστὴν πρὶν τῆς ἡλικίας.

Ὁ τὴν ἰδίαν μνηστὴν πρὸ τῆς ἡβῆς, ἥτοι τοῦ ἰγ' χρόνου, φθείρας, εἰ μὲν τῆς κόρης γονεῖς οὐ βούλονται τὴν τοιαύτην διαλῦσαι μνηστείαν, ἀναμενέτω τοῦ γάμου τὸν χρόνον· εἰ δὲ διὰ τὴν φθορὰν διαλῦσαι βούλονται, ἀπαρεμποδίστως ἢ τοιαύτη λύσθω μνηστεία, καὶ ὁ φθορεὺς τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑποστάσεως τὸ τρίτον μέρος τῷ μέρει διδότης τῆς κόρης ...

Κεφάλαιον σπζ'. Περὶ φιλήματος μνηστήρων.

Ἐὰν ἐφίλησεν ὁ μνηστὴρ τὴν μνηστὴν ἐν τῷ τῆς μνηστείας καιρῷ καὶ μετὰ τοῦτο ἓνα τῶν ἀμφοτέρων τελευτήσῃ συνέβη, τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς ἀνατρέπεται καὶ τὸ ἥμισυ ἔχει ὁ ζῶν. Φιλήματος δὲ μὴ γενομένου εἴτε ὁ μνηστὴρ τελευτήσῃ εἴτε ἡ μνηστή, πᾶσι τρόποις ἀναδίδεται ἡ δωρεά. Ἐὰν δὲ ἡ μνηστή ἐδωρήσατο τῷ μνηστῇ καὶ συνέβη ἓνα τούτων τελευτήσῃ, ἀναδίδεται πάντως ἡ δωρεά εἴτε γέγονεν εἴτε μὴ γέγονε φίλημα. Ἐὰν ὁ μνηστὴρ δωρήσῃται τινα τῇ ἰδίᾳ μνηστῇ καὶ ὁ πενθερὸς ἀντιδωρήσῃται αὐτῷ τινα, μὴ γενομένων δὲ τῶν γάμων, ὁ μνηστὴρ ἀφελήται ἅπερ ἐδωρήσατο, οὐ καλῶς ὁ πενθερὸς τὴν ἰδίαν δωρεὰν ἀνατρέπει, ἀλλὰ μᾶλλον ὀφείλει τὰ ἀρπαγέντα παρὰ τοῦ μνηστήρος ἐπιζητεῖν ...».

115

μετά το 1561. Νομοκάνων Μανουήλ Μαλαξοῦ, νοταρίου μητροπόλεως Θηβῶν.

Παρουσίαση του κειμένου της χειρόγραφης παράδοσης σε δημώδη γλώσσα με βάση κατάλογο χειρογράφων που μνημονεύεται στις σ. 25-28 της εκδόσεως¹².

Δ. Γκίνης, Ν. Πανταζόπουλος (ἐκδ.), *Νομοκάνων Μανουήλ νοταρίου τοῦ Μαλαξοῦ τοῦ ἐκ Ναυπλίου τῆς Πελοποννήσου, μετενεχθεὶς εἰς λέξιν ἀπλὴν διὰ τὴν τῶν πολλῶν ὠφέλειαν*, Θεσσαλονίκη 1982 [1985], σ. 33-560.

ιδιόγραφα γράμματα τοῦ νοταρίου Θηβῶν (16ος αἰ.) Μανουήλ Μαλαξοῦ καὶ ἡ ἐκ τῆς Βατικανῆς Βιβλιοθήκης διέλευσίς του», *EKEIEΔ* 22 (1975) [1977], σ. 16-37· Κ. Πιτσάκης, «Ο "Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως" (!) Κωνσταντῖνος Αρμενόπουλος καὶ ὁ Νομοκάνων τοῦ Μανουήλ Μαλαξοῦ», *Πελοποννησιακά* 16 (1985-1986), σ. 634-642· Αποστολόπουλος, ὁ.π., σ. 221-242· G. De Gregorio, *Il copista greco Manuel Malaxos: studio biografico e paleografico-codicologico*, [Littera Antiqua 8], Vatican 1991· τοῦ Ἰδίου, «Studi su copisti greci del tardo Cinquecento: I. Ancora Manuel Malaxos», *Römische Historische Mitteilungen* 37 (1995), σ. 97-144· τοῦ Ἰδίου, «Studi su copisti greci del tardo Cinquecento: II. Ioannes Malaxos e Theodosios Zygomalas», *Römische Historische Mitteilungen* 38 (1996), σ. 189-268.

12. Πρβλ. Γκίνης, *Περίγραμμα*, λήμμα 63 ὅπου καὶ αναφορά σε προγενέστερες δημοσιεύσεις αποσπασμάτων, προλόγου ἢ πίνακος περιεχομένων ἐπὶ τῇ βάσει χειρογράφων «εἰς κοινὴν φράσιν».